

**PROFESORUL UNIVERSITAR, DOCTOR HABILITAT ÎN MEDICINĂ
GRIGORE FRIPTULEAC – LA 70 DE ANI**

Născut la 06 iunie 1943 în satul Scumpia raionul Făleşti într-o familie de țărani gospodari din părinții Efim și Zinovia, dl Grigore Friptuleac știe ce înseamnă munca la pământ. A fost al optulea din cei 9 copii: 5 frați și 4 surori. Tata Efim a luptat în Armata Română, fiind tunar, iar spre sfârșitul războiului a fost încadrat în Armata Roșie. După război părinții munceau din răspuțeri pentru a ocroti copiii de pericolele timpului.

Anii treceau, încă nu atinsese vârsta de școlarizare, dar prin insistența pedagogilor din sat, la vârsta de 6 ani Grigore Friptuleac este înscris în clasa întâia. Școala medie de 10 ani din satul natal a absolvit-o în 1959. I-au rămas frumoase amintiri despre pedagogii dragi, colegii scumpi, corul școlii, seratele distractive.

Conștientizând necesitatea de a ajuta părinții, el a decis după absolvirea școlii mai întâi să muncească inițial în colhozul din satul natal, apoi a devenit muncitor în capitală, purtând mereu în sine speranța de a-și continua studiile.

Peste doi ani de muncă în 1961 susține cu succes examenele de înmatriculare la Școala de Bază de Medicină din Chișinău, secția Felceri sanitari, absolvind cu mențiune această instituție în 1964. Pe parcursul acestor ani Grigore Friptuleac s-a manifestat nu numai ca un elev exemplar, dar a avut anumite succese în viața obștească, se ocupa cu sportul, iar pentru ași ajuta părinții reușea să mai și muncească în timpul liber. Grație faptului, că a absolvit cu mențiune Școala de Bază de Medicină și pentru participarea activă în viața publică el obține dreptul de a fi îndreptat ca și alți absolvenți eminenți la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău. Profesia de felcer sanitar obținută în Școala de Bază de Medicină a îndrăjit-o foarte mult. Soarta i-a fost determinată prin înmatricularea dlui la facultatea de Igienă și Sanitarie a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău. Susținând cu succes examenele în 1964 dlui devine student la această facultate, care ulterior a fost redenumită în Medicină Preventivă, apoi Sănătate Publică. Deja căsătorit și plin de dorință de a învăța se include cu multă străduință în familia studentescă. Reușește să facă studiile cu succes, să-și creeze familie și concomitent să lucreze în calitate de asistent medical în secția chirurgie infantilă de urgență (alături de acad. Natalia Gheorghiu, de

tinerii chirurgi Eva Gudumac, Boris Curajos, Nicolae Șavga, Petru Moroz și a.) la Spitalul republican de copii. De aici a luat exemple, curaj, forțe pentru a-și orienta viitorul.

Absolvind facultatea în 1970, i se propune să se încadreze în calitate de asistent universitar la catedra de Igienă generală a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (astăzi Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”). Sub conducerea șefului de catedră, profesorului universitar, Om Emerit Iacov Reznik și în colaborare cu întregul colectiv al catedrei, s-a format ca specialist, om de știință. S-a încadrat reușit în procesul didactic și metodic. Concomitent activează fructuos în tema științifică „Caracteristica fiziologo-igienică a lucrărilor din legumicultura în câmp deschis”, în baza căreia susține teza de doctor în medicină la ședința Consiliului științific al Institutului de Igiena Muncii și Boli Profesionale din Kiev (Ukraina) în 1979, fiindu-i conferit gradul științific respectiv.

În anii 1973-77 activează prin cumul în calitate de medic-șef sanitar al Ștabului Republican al Detașamentului Studențesc din Republica Moldova. A contribuit mult la promovarea sănătății și profilaxia maladiilor la studenții ce munciau pe șantierele de construcție, în gospodăriile agricole și alte ramuri ale economiei naționale.

Pe parcursul anilor 1978-81, pe lângă lucrul de bază, este invitat în calitate de redactor științific netitular a editurii „Cartea Moldovenească”, unde a redactat circa 25 de cărți din seria „Medicina pentru toți”. În anii 1981 – 1984 dl doctor în medicină Grigore Friptuleac activează prin cumul ca redactor științific la redacția principală a Enciclopediei Moldovei, unde și-a adus aportul considerabil la redactarea și editarea „Enciclopediei medicale populare” (Chișinău, 1984, 650 p.).

Domnului Grigore Friptuleac i-au fost încredințate funcții sensibile în aspect al responsabilității privind riscul pentru sănătate a tineretului studios, cât și a colaboratorilor Universității în perioadele de vacanță a anilor 1983 - 1985 la baza de odihnă „Medic – 2” din localitatea Sergheevca, Ucraina.

Disponând de abilități serioase metodice și didactice, în perioada anilor 1981-1988 duce funcția de șef de studii la catedra igienă generală, este implicat cu toată responsabilitatea și străduința în modernizarea programelor de studii, procesului didactic. Pe parcursul a mai mulți ani a avut onoarea și norocul să activeze cot la cot cu eminentul profesor universitar, doctor habilitat, Nicolae Testemițanu. Participau frecvent la discuțiile societății igieniștilor, la ședințele Consiliului facultății Medicină Preventivă, primeau examene de stat la Igiena generală și Igiena socială la absolvenții facultăților de Medicină Generală și de Pediatrie.

În 1983 este ales prin concurs în postul de lector superior la catedra Igienă generală, fapt prin care este recunoscut ca profesionist de valoare. Citește cursuri și duce lucrări practice la toate facultățile, este captivat de activitatea profesională și totul face prin muncă asiduă și cu deosebită satisfacție.

De la 01.02.88 este transferat la catedra de igienă a facultății Medicină Preventivă, fiind considerat capabil de a contribui la consolidarea acestei catedre cu cadre și de a asigura un nivel înalt de pregătire a specialiștilor din domeniu. Aici este ales ulterior prin concurs la postul de conferențiar universitar și i se încredințează funcția de șef de studii, pe care o îndeplinește timp de 2 ani. Lucrează împreună cu dl profesor, dr. habilitat Victor Vangheli și colaboratorii catedrei. Se include activ în procesul didactic și științific. Se implică împreună cu colaboratorii în calitate de executant responsabil în tema științifică „Igiena muncii la fabricarea țigaretelor”, realizată la fabrica „Tutun CTC”. Demonstrează capacități de organizare a cercetărilor științifice de înalt nivel, fapt care a servit drept motiv să fie numit responsabil de lucrul științific la catedră.

Din 1993 până la ora actuală este încadrat prin cumul în calitate de șef al laboratorului științific Igiena mediului din Institutul Moldovenesc de Cercetări Științifice în domeniul Igienii și Epidemiologiei, care ulterior a suferit mai multe modificări, iar din 1995 este în componența Centrului Național de Sănătate Publică.

În perioada anilor 1995-99, când a exercitat funcția de decan al facultății Medicină Preventivă, dl Grigore Friptuleac era deja o personalitate cunoscută, cu experiență didactică, practică, științifică și de organizator. Înzestrat cu pasiune, perseverență, spirit organizatoric și

putere de muncă excepționale, dublate de competență recunoscută, realizează reforme importante în instruirea universitară și postuniversară, consolidează colectivul facultății la acțiuni performante de mare valoare. Ulterior, împreună cu conducerea Universității și cu colegii, a depus efortul necesar pentru a redeschide din 2003 facultatea sub denumirea de Sănătate Publică.

Din 1999 este ales în funcție de șef al catedrei Igienă, pe care o conduce și la ora actuală. În 2001 susține cu succes teza de doctor habilitat „Evaluarea igienică a factorilor exogeni determinanți în geneza litiazei urinare și elaborarea măsurilor de prevenție a ei”. În 2004 obține titlul științific de profesor universitar.

Este perseverent în preluarea direcțiilor performante și utile ale Organizației Mondiale a Sănătății, Uniunii Europene, Organizației Internaționale a Muncii etc. Profesorul universitar dl Grigore Friptuleac dă dovadă de cunoștințe vaste, citește cursuri la Igiena mediului, Igiena muncii, Ecologia umană, Promovarea sănătății, duce lucrări practice la nivelul convenit în limbile română și rusă, dirijează rezidențiatul în Igienă. A participat la traducerea manualului „Igiena comunală” (1992), este energic, insistent. A trecut cursurile de perfecționare la Institutul de Medicină nr.1 din Moscova, la Institutul Medical de Igienă și Sanitarie din Sankt-Petersburg. În 2000 a trecut cursurile de perfecționare la Universitatea de Medicină și Farmacie din Iași, România, ulterior la „Prodidactica”. Îndeplinește un mare lucru metodic: a elaborat peste 30 de elaborări metodice. În anul 1994 a contribuit la fondarea cursului „Ecologia umană”, iar în 2007 – a cursului „Promovarea sănătății” la facultățile Sănătate Publică, Medicină și Stomatologie. A perfectat și a elaborat 7 manuale și 4 compendii pentru lucrări practice.

Dl profesor universitar Gr.Friptuleac este destul de pasionat de activitatea științifică. A pregătit și publicat circa 400 lucrări științifice, inclusiv 7 monografii, are 6 inovații. Pentru participarea la expozițiile internaționale a obținut 3 medalii de aur, una de argint și una de bronz. Rezultatele științifice realizate de dl profesor Grigore Friptuleac le găsim publicate în prestigioasele reviste, materialele Congreselor și Conferințelor publicate în țară și peste hotare, nu doar în limba română ci și în limbile rusă și engleză.

Pentru monografia „Igiena muncii în agrucultură”, (editura „Medicina”, Moscova), la care este coautor, dl profesor Gr. Friptuleac deține titlul de laureat al premiului F.F.Erisman al Academiei de Științe Medicale din URSS. În 2013 deține titlul de laureat al Galei premiilor în sănătate.

Profesorul Gr.Friptuleac conduce o direcție științifică nouă a catedrei și a laboratorului științific Igiena mediului al CNSP, la realizarea căreia participă nemijlocit, realizând o serie de implementări în practică prin intermediul Ministerului Sănătății și Guvernului Republicii Moldova. A participat la elaborarea „Legii privind Supravegherea de Stat a Sănătății Publice”, multiplelor regulamente igienice, recomandări metodice etc.

A pregătit 8 doctori în medicină și conduce cu lucrul științific a 5 doctoranzi și un competitor pentru teze de doctorat. Elevii lui sunt încadrați în funcții înalte ale Serviciului de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice, dar și în procesul didactic la catedră fiind lectori iscusiți care cu demnitate și responsabilitate participă la pregătirea cadrelor medicale.

În permanență colaborează cu medicii practicieni din CNSP, din Centrele de Sănătate Publică municipale și raionale, frecvent este implicat de către MS, CNSP, CSP teritoriale la lucrul practic în domeniul igienei, participă cu studenții și rezidenții la avizarea igienică a diferitor obiective, consultă medicii – specialiști din teritorii.

Din armonioasele colaborări cu savanții din țară (Centrul Național de Sănătate Publică, Institutul de Cercetări Științifice pentru Ocrotirea Sănătății Mamei și Copilului, Institutul de Ftiziopneumologie, catedrele de profil, clinice și fundamentale ale USMF „Nicolae Testemițanu”) și de peste hotare (România, SUA, Germania, Finlanda, Franța, Rusia, Ucraina), cu organizații internaționale (OMS, ONU, UE, OIM etc.), au rezultat cercetări și elaborări de mare amploare.

A participat la realizarea mai multor proiecte naționale (instituționale și din cadrul Programului de Stat) și internaționale (evaluarea igienică a condițiilor de instruire și de trai a elevilor cu maladii respiratorii cronice – cu specialiștii din SUA; promovarea sănătății și

profilaxia maladiilor – cu specialiștii din Germania și Finlanda; privind adaptarea sănătății publice la schimbările climei – în cadrul proiectelor ONU; evaluarea calității apei potabile în sectorul rural și în instituțiile de învățământ preuniversitar - în cadrul proiectelor UE etc.).

Profesorul universitar Grigore Friptuleac se bucură de autoritate printre studenți, colaboratorii Universității, lucrătorii serviciului practic și științific de Sănătate Publică din țară și de peste hotare. Este membru de onoare a Societății științifice de Igienă și Sănătate Publică din România, membru al Colegiului de redacție a revistelor naționale (Analele științifice ale USMF „Nicolae Testemițanu”; Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină; Cronica Sănătății Publice) și internaționale (de Igienă și Sănătate Publică din România, «Здоровье Общества» din Ucraina; «Вода: Гигиена и Экология», Ucraina).

Activ participă în viața Universității și a Ministerului Sănătății al Republicii Moldova. Pe parcursul mai multor ani a fost membrul Senatului USMF „Nicolae Testemițanu”, membru al Consiliului științific al USMF „Nicolae Testemițanu”, este membru al Consiliului facultății Medicină, membru al Consiliului Științific al Centrului Național de Sănătate Publică, președinte al Consiliului Științific Specializat „Igienă”, vicepreședinte al Comisiei MS de atestare a medicilor-igieniști și a medicilor-laboranți din CSP, vicepreședinte a Seminarului științific de profil „Igienă”, membru al Comisiei de experți a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare.

Profesorul Gr.Friptuleac participă activ la popularizarea științei medicale. Are publicate multiple broșuri și agende, articole în presa periodică, ține prezentări și discuții la TV, radio, care urmăresc scopul profilaxiei diferitor maladii.

Dl profesor universitar este adeptul medicinei omului sănătos.

Colectivul catedrei îi dorește jubiliarului, dlui profesor Grigore Friptuleac multă sănătate, succese în pregătirea cadrelor din domeniu, în prosperarea științei igienice.

Colectivul catedrei Igienă